

Conferentieverslag

Opvoeden in spannende tijden

5 november 2015, Blauwe Moskee te Amsterdam

Inhoudsopgave

Spannende tijden: de zorgen van ouders.....	3
Opvoeden je kunt het samen doen!.....	5
Kat en muisspel: de relatie tussen jongeren en politie	6
Ervaringen met de politie	6
Dit kan beter.....	7
Wat kunnen ouders doen?	7
Best lastig: omgaan met berichtgeving over vluchtelingen	8
Effecten van berichtgeving op ouders.....	8
Sociaal media: Hoe was het op internet?.....	9
Wat kun je als ouder doen?	10
Radicalisering: toon belangstelling en blijf praten.....	11
Hoe kan je als ouder radicalisering herkennen?	12
Wat kan je als ouder doen?.....	12
Je kind weerbaar opvoeden, hoe doe je dat?	13
Boodschappen van ouders voor hun omgeving	15
Vervolgstappen	16

“Blijven communiceren! En zelf kijken waar je helpen kunt.”

Fatima Agharbi, deelnemer conferentie Opvoeden in spannende tijden.

Spannende tijden: de zorgen van ouders

Het zijn spannende tijden om een kind of jongere op te voeden. We horen over oorlog, aanslagen, radicaliserende jongeren en de komst van vluchtelingen naar Nederland. Daarbij komen de grote veranderingen in de (jeugd)zorg en de onzekere economische vooruitzichten voor de jonge generaties. En er is de snelle opkomst van social media. Ouders van de verschillende Wijkacademies Opvoeden maken zich zorgen en vragen zich af hoe zij hun kinderen goed kunnen grootbrengen.

- Wat vertel je je kinderen wel en niet?
- Wat sta je toe en wat verbied je?
- Welk mensbeeld wil je je kinderen meegeven?
- Hoe zie je de toekomst?
- En hoe blijf als ouders met elkaar in gesprek over opvoeden?

Tijdens de conferentie Opvoeden in Spannende tijden van 5 november 2015 gaan vaders, moeders, jongeren, onderzoekers, beleidsmedewerkers en professionals met elkaar in gesprek over deze thema's. Veel ouders en jongeren van de kerngroepen van de Wijkacademies Opvoeden in Amsterdam Oost, Haarlem Schalkwijk, Den Haag Schilderswijk, Leiden Slaaghwijk en Amsterdam Holendrecht zijn naar de Blauwe Moskee in Amsterdam gekomen. De dagvoorzitter, Driss Kamouchi verwelkomt honderdtien deelnemers:

“Opvoeden in spannende tijden, het thema van deze conferentie is bedacht door ouders. Dit onderwerp komt in diverse workshops aan de orde. Vandaag gaan we met elkaar in gesprek over wat wij als ouder spannend vinden en wat wij als opvoeder willen. Er bestaat geen recept, maar door met elkaar te praten leren we van elkaar en kunnen we een aanpak bedenken die bij ons past en bij deze spannende tijden. In gesprek gaan en samen bedenken doen we willen doen, dat is wat ouders doen in de Wijkacademies Opvoeden. Het is een aanpak die past bij een tijd waarin ouders serieus worden en genomen en zij bepalen wat zij belangrijk vinden. In gesprek gaan met elkaar betekent dat we van elkaar leren en nieuwe dingen bedenken. Aan het begin van de middag na de workshops komen we terug met een boodschap voor de buitenwereld en vertellen we wat wij zelf willen doen met het onderwerp Opvoeden in Spannende tijden.”

Na de introductie van Driss kijken deelnemers naar de film Opvoeden in spannende tijden van Gijs Hoekstra waarin de belangrijke thema's: radicalisering, jongeren en politie, social media en berichtgeving over vluchtelingen werden uitgelicht.

Zie: <https://www.youtube.com/watch?v=3zHy8GkYvuM>

Vervolgens praten de deelnemers in tweetallen met elkaar over wat zij nu spannend vinden en bedenken naar welke van de zes workshop zij willen gaan. Partners uit de landelijke promotiegroep: Trias Pedagogica, Ouders online, Movisie en de partners van de Wijkacademies in Amsterdam Oost, Haarlem en Den Haag verzorgen workshops zodat de deelnemers zich kunnen verdiepen in de volgende onderwerpen:

- De buurt als coach door Hanne van der Kolk, Wijkacademie Amsterdam Oost
- Relatie jongeren en politie door Yassine Abarkane, Wijkacademie Den Haag Schilderswijk
- De berichtgeving over vluchtelingen door Irish Verweij en Kees Voorberg, Wijkacademie Haarlem Schalkwijk
- Social media door Justine Pardoën, Ouders Online
- Radicalisering en vaderbetrokkenheid door Driss Kaamouchi en Abdellah Mehrz van Trias Pedagogica
- Hoe voed ik mijn kind weerbaar op? Jamila Achahchah van Movisie

Alle workshops hebben dezelfde insteek: deelnemers spreken met elkaar vanuit hun eigen ervaringen over de volgende vragen:

- Wat vinden ze nu precies spannend?
- Welke vragen hebben zij?
- Welke oplossingen zien zij?
- De deelnemers bedenken ideeën over:
- Wat kan in hun wijk of buurt anders?
- Wat kunnen zij bijdragen aan de wenselijke veranderingen?

Aan het slot van de conferentie worden deze ideeën plenaire gedeeld. Hieronder treft u een verslag van de diverse workshop en het plenaire afsluitende gedeelte. Ook wordt kort aangegeven wat de vervolgstappen na de conferentie zijn. Van de conferentie is een filmimpressie gemaakt die u kunt zien op: <https://www.youtube.com/watch?v=v159Hs1rUX0>

“Vooral naar elkaar luisteren, empathie tonen, met respect omgaan met elkaar. Bidden voor elkaar.”
Emine Aktas

Opvoeden je kunt het samen doen!

Vaders en moeders hebben duidelijke ideeën over hoe je in een buurt kinderen samen kunt opvoeden. Het idee van samen opvoeden, ook wel de ‘pedagogische civil society’ genoemd, wordt uitgewerkt tijdens de **workshop De buurt als coach** van Hanne van der Kolk & Moezdalifa Makran van Dream Support en Wijkacademie Opvoeden in Amsterdam Oost.

De ouders benoemen eerst positieve voorbeelden in hun wijk. Zo vinden de deelnemers sleutelfiguren in hun wijk belangrijk en wijzen zij op het belang van positieve

aandacht voor actieve buurtjongeren en -ouders in de media. Ook noemen zij laagdrempelige activiteiten voor ouders met vaste en bekende mensen uit hun buurt als positief voorbeeld. Zij zorgen voor continuïteit en vertrouwen.

Vanuit deze positieve beelden maken de deelnemers droomborden waarin zij hun droombuurt visualiseren. Een droombord is een creatieve collage met plaatjes en woorden uit tijdschriften die passen bij de associaties die deelnemers hebben bij hun droomwijk (zie foto's).

De deelnemers zien een toekomst waarin mensen zich inzetten voor hun buurt en waarin gekeken wordt hoe kinderen en jongeren kansen kunnen krijgen en gestimuleerd worden om hun talenten in te zetten. Een toekomst waarin mensen openstaan voor elkaar, naar elkaar luisteren en waarin

verschillende meningen een verrijking zijn. Mensen zijn nieuwsgierig naar elkaars cultuur en rituelen. In een dergelijke buurt zijn voorbeeldfiguren zichtbaar die zorgen voor ontmoeting en verbinding. De deurbel is belangrijker dan de 'aan' knop van de smartphone; mensen zoeken elkaar op in het 'echte' leven.

Aan het eind van de conferentie presenteren de deelnemers de droomborden aan de zaal, zodat ook de andere deelnemers kunnen fantaseren en dromen over deze toekomst. En wie weet.. Want alles is immers ooit een gedachte geweest en alles wat je aandacht geeft groeit...

“Opvoeden is niet alleen voor kinderen, ook voor volwassenen.”

Yousuf Sabir

Kat en muisspel: de relatie tussen jongeren en politie

“De relatie tussen jongeren en de politie in wijken als de Schilderswijk is te vergelijken met een kat en muisspel net als bij de Tom en Jerry cartoon,” aldus een deelnemer aan de **workshop Jongeren en politie**. In deze workshop van Yassine Abarkane van het Stagehuis Schilderwijk en Wijkacademie Den Haag Schilderswijk spreken ouders over hun eigen ervaringen met de politie en over landelijke incidenten tussen jongeren en politie. Vervolgens bedenken zij diverse voorstellen die de relatie tussen jongeren en politie kunnen verbeteren.

Ervaringen met de politie

De ervaringen met de politie zijn gemengd. De meeste ouders hebben geen positief beeld van de politie in hun land van herkomst en blijven er het liefst ver vandaan. Dit blijft, zeker de eerste jaren na de migratie ook zo in Nederland. Twee ouders vertellen over een voorval waarbij zij bij aanhouding door de politie in Nederland op de vlucht zijn geslagen en hun fietsen achter lieten. Nu kunnen zij erom lachen maar toen waren zij verschrikkelijk bang. Een andere ouder noemt een positieve ervaring met een politieagent die hem goed adviseerde toen zijn puber was betrapt op diefstal. Naar aanleiding van een voorval dat een klasgenoot van zijn zoon van acht wat uit de klas gestolen had, vraagt een andere ouder zich af wat hij moet doen om zijn zoon mee te geven niet in problemen te komen met de politie. De ouders zijn het met elkaar eens dat je gestraft moet worden als je de regels overtreden hebt. Aan de andere kant is het ook belangrijk dat de politie ook goed omgaat met jou als burger.

Het gesprek gaat vervolgens over verschillende, landelijk bekende, incidenten waarbij de politie onnodig geweld gebruikt. Wat speelt er in het hoofd van een kind af als het dit soort verhalen hoort of zoiets meemaakt? Waarschijnlijk krijgt het kind een negatief beeld van de politie en ervaart hen niet als vriend en wil ook geen politieagent worden.

Dit kan beter

Na het delen van deze ervaringen gaat het gesprek over hoe de relatie tussen politie en jongeren verbeterd kan worden. De groep wil streven naar een situatie met meer wederzijds respect en samenwerking. Ze willen geen discriminatie en een goede communicatie bevorderen door elkaar op te zoeken en met elkaar in gesprek te gaan. De focus moet daarbij niet alleen op problemen gericht zijn maar ook op wat goed gaat. Ook kan vanuit iedere groep een vertegenwoordiger worden benoemd die in een crisissituatie met de politie in gesprek gaat en een brug slaat tussen de verschillende partijen. De politie kan een brief naar alle wijkbewoners sturen waarin een situatie uitgelegd wordt. Of zij kunnen een verkenners inschakelen. Indien nodig kan je als politie excuses maken. De buurt kan vreedzame demonstraties organiseren om de hoogopgelopen emoties van de burgers te kanaliseren. Na afloop kunnen dader en slachtoffer bij elkaar gebracht worden. Verder is het belangrijk om jongeren perspectieven te bieden.

Ook noemen deelnemers positieve ervaringen zoals een goed contact tussen de wijkagent met verschillende jongeren uit de wijk. Groepen jongeren worden uitgenodigd om een politiebureau van binnen te komen zien en politie en jongeren gaan in gesprek en leren elkaar beter kennen. Een aantal jongeren was als acteurs betrokken bij de politieopleiding, maar door gebrek aan middelen is dit project helaas gestopt. Een aanbeveling is om dergelijke projecten juist door te laten gaan. Zo kunnen jongeren een positieve bijdrage leveren aan de relatie tussen jongeren en politie.

Wat kunnen ouders doen?

De ouders zien vier dingen die ze zelf kunnen doen.

- Zij willen graag samen met de politie oplossing zoeken en in crisis samen optreden.
- Zij willen een bijdrage leveren aan politietrainingen en respect geven aan de politie.
- Zij wijzen er op dat het belangrijk is om je rechten te kennen zoals het vragen naar de naam en nummer van de politieagent(e).
- Verder kunnen ouders het thuis gezellig maken zodat de jongeren minder de behoefte hebben om veel buitenshuis te zijn.

“Naar elkaar luisteren zonder direct in discussie te gaan en zonder de ander automatisch als een vreemdeling te zien.” Anne-Mike Ham

Best lastig: omgaan met berichtgeving over vluchtelingen

De berichtgeving over vluchtelingen, geeft ouders de nodige zorgen en dilemma's. In mediaberichten over vluchtelingen worden mensen regelmatig tegenover elkaar geplaatst omdat zij verschillende opvattingen hebben. Dit maakt het lastig om met elkaar in gesprek te blijven. Er zijn gespreksmethode waarbij je elkaar niet probeert te overtuigen van je eigen gelijk. Dit gebeurt met de dialoogmethode die werd toegepast tijdens de **workshop Berichtgeving vluchtelingen** van *Irish Verwey* van de Wijkacademie Opvoeden en Meetingz! in Haarlem, en *Kees Voorberg*. De dialoogvorm geeft mensen de tijd om bij zichzelf te ervaren wat een verhaal van iemand met hen doet en hoe ze daardoor worden geraakt voordat ze op iemand reageren. Zo ontstaat meer ruimte om te luisteren jezelf én de ander waarmee contact op een dieper niveau mogelijk wordt. Tijdens deze workshop bespreken ouders hoe zij te maken hebben met de vluchtelingenkwestie en welke oplossingsmogelijkheden zij zien.

Effecten van berichtgeving op ouders

De berichtgeving heeft veel effect op vaders en moeders.

Zij krijgen het gevoel dat zij niet gewenst zijn: "Hier moeten ze je niet en in Turkije ook niet echt" En het roept allerlei vragen op: hoe ga je bijvoorbeeld om met polarisatie tussen groepen zoals Turken en Koerden?

Ouders voelen zich verdrietig, worden depressief en maken zich veel zorgen over de gevolgen van de berichtgeving op hun kinderen. Zij worstelen met vragen zoals:

- Hoe moeten we onze kinderen beschermen?
- Hoe ga je om met vragen van je kinderen?
- Hoe blijf je zicht houden op wat je kinderen buiten doen?
- Hoe leer je je kinderen omgaan met wat ze zien of horen?

Ook worden opvoedervaringen en -dilemma's gedeeld. Zo benadrukt een moeder dat ze haar kind niet al haar ervaringen vertelt omdat ze bang is dat haar kind dan ook boos wordt op anderen. Tevens wil zij haar kind beschermen tegen te veel informatie. Anderen vinden juist het belangrijk dat je als ouder met je kinderen over de informatie praat. Zo kun je samen met je kind naar het Jeugdjournaal kijken, maar dan moet je zelf ook wel weten hoe het zit. En dat valt eigenlijk niet echt mee.

Kortom: moeders willen in gesprek blijven met hun kind en ook vaders daarbij betrekken maar het is wel lastig om dit in je eentje uit te vinden hoe je dit het beste kan doen. Er is duidelijk behoefte om als ouders met elkaar te praten, zorgen te delen en samen te zoeken naar oplossingen. De dialoogmethode blijkt een goede manier te zijn waarmee rust en ruimte wordt gecreëerd en een gesprek mogelijk wordt over een onderwerp dat zo'n groot effect heeft op het welbevinden van ouders.

"Nieuwsgierig zijn/blijven."

Freek Bucx

Sociaal media: Hoe was het op internet?

"Welke vraag wilde je altijd al stellen maar heb je nooit durven stellen?"

Met deze vraag begint *Justine Pardoën* de **workshop Social media**. Zij is de oprichtster van online tijdschrift "Ouders Online" en expert op het gebied van media opvoeding. Aan het eind van de workshop bedenken ouders het volgende advies: benader social media gebruik door je kind positiever, denk goed na wat je wil vragen aan je kind en doe dat vanuit interesse. Hoe is dit advies

tot stand gekomen? Het blijkt best lastig om precies te formuleren wat je als vader of moeder nou eigenlijk over media opvoeding zou willen vragen.

Ouder: *Handel ik wel goed? Ik voel veel angst.* Justine: *“Maar waar ben je dan bang voor?”*

Ouder: *Hoe kun je goed met kind over social media communiceren?* Justine: *“Maar waar zou je het dan over willen hebben?”*

Ouder: *Mijn kind is pas drie en heeft nog bijna geen ervaring met telefoon, computer of iPad. Kan je een kind dat onthouden en voor hoe lang? Hoe kan ik voorkomen dat ze straks wordt opgeslokt door mobiele telefoon en social media?* Justine: *“Formuleer nu eens in één vraag wat je nu echt wil weten?”*

Ouder: *Zijn er tips voor verschillende leeftijden? Zijn er bijvoorbeeld fases te onderscheiden?*

Op elk van deze vragen gaat Justine in. Ze vertelt dat veel ouders vragen hebben over hun rol bij media opvoeding, al vanaf dat hun kinderen 11 jaar oud zijn. Voor kinderen van die leeftijd zijn regels en afspraken van belang. De helft van de 13-jarigen geeft aan regels te willen van ouders over het gebruik van de telefoon, bijvoorbeeld bij het maken van huiswerk. Zij kunnen zichzelf niet reguleren. Volgens Justine is de opvoedcultuur in Nederland niet zo dat je als ouder controleert op een autoritaire manier. Er zijn bijvoorbeeld landen waar ouders spionage software installeren zonder dat hun kinderen dit weten. In Nederland willen ouders dit soort software niet. Zij komen met vragen als “vertel mij wat mijn kind interessant vindt, help mij samen met hen op social media te zijn”.

Wat kun je als ouder doen?

Justine zegt dat het belangrijk is om kinderen het gevoel te geven dat je het interessant vindt wat ze doen, dan zijn ze meer open. Een negatieve benadering als het benadrukken van zorgen of zelfs verbieden werken averechts. Justine laat een filmpje zien dat het Trimbos instituut heeft gemaakt over gameverslaving. Kinderen geven aan dat zij graag willen dat hun ouders ingrijpen en opletten hoe zij met de regels omgaan, dat ze met hun ouders over het gamen kunnen praten en dat ouders ook bewust moeten zijn van hun voorbeeldfunctie.

Bij jonge kinderen kun je makkelijk vragen stellen met wie ze aan het praten zijn en waarover, met een twintiger is dat weer anders. Dat neemt niet weg dat je bij twintigers ook hun social media of computergame activiteiten zou kunnen benaderen als iets waar je geïnteresseerd in bent. Veel ouders hebben geen affiniteit daarmee en weten totaal niet waar hun kind mee bezig is. Maar stel je voor dat iemand je vraagt welke sport je kind doet en je antwoordt “geen idee eigenlijk”. Media activiteiten voor kinderen van nu zijn gewoon onderdeel zijn van hun hobby's en bezigheden. Als je het zo bekijkt is het misschien helemaal niet zo gek om je kind de vraag te stellen 'hoe was het vandaag op internet?'

“Praat over de betekenis achter dingen!”

Simone Oomen

“Iedereen moet samen kunnen leven. Tenslotte zijn we allemaal mensen.”
Nurgul Caprak

Radicalisering: toon belangstelling en blijf praten

Ouders maken zich veel zorgen over radicalisering. Hoe kunnen ze dit tijdig herkennen bij hun kind? Het is een belangrijke vraag die wordt gesteld tijdens de **workshop Radicalisering en vaderbetrokkenheid** van *Abdellah Mehraz* en *Driss Kaamouchi* van Trias Pedagogica. Het herkennen van radicaliseren is en blijft moeilijk voor de ouders, aldus Driss. Radicalisering is complex proces en heeft te maken met verschillende aspecten. Als ouder kan je een belangrijke rol spelen door betrokken te zijn bij je kind, door belangstelling te tonen voor zijn haar leven en vrienden en vooral door in gesprek te blijven.

Wat is radicalisering?

Er zijn twee definities van radicalisering: het extremer worden van bepaalde opvattingen en/of steeds meer mensen die grote veranderingen willen. De andere is het actief nastreven en/of ondersteunen van diep ingrijpende veranderingen in de samenleving die een gevaar zijn voor de democratische rechtsorde. Bij de huidige radicalisering spelen ideeën over de islam een belangrijke rol. Maar Driss wijst erop dat Islam vrede betekent en dat er geen plaats is voor geweld in de Islam. Daarnaast is Nederland een vrij land en in het kader van vrijheid mogen mensen veel, maar er wordt wel rekening gehouden met veiligheid van het individu en het land. Dat mensen radicaal zijn, dat kan. Maar zodra de samenleving en mensen in gevaar komen, dan gelden andere codes. Waarom radicaliseren zoveel met name Marokkaanse jongeren? Het is een vraag die veel mensen bezighoudt en aan deze groep wordt veel toegeschreven: gebrek aan sturing, opleiding, stages, werk en vooral weinig toekomstperspectieven. Dit neemt niet weg dat hoogopgeleid ook kunnen radicaliseren. De laatste tijd zien Driss en Abdellah een duidelijk toename bij deze doelgroep. Radicalisering is een proces van vervreemding dat samenhangt met de zoektocht naar identiteit die elke jongere doorloopt. Maar bij radicalisering loopt iemand het risico verstrikt te raken in een radicale opvatting over wie hij/zij is, of zou moeten zijn.

De Nederlandse samenleving biedt ruime kansen aan jongeren om zich te ontplooien, maar sommigen hebben het gevoel - al dan niet terecht – dat zij hierin worden geremd. Dat er voor hen minder of geen kansen zijn. Of zij ervaren een gebrek aan houvast, binding en zingeving in hun eigen leven. In die behoeften kan een radicale ideologie of groep voorzien doordat zij eenvoudige, duidelijke antwoorden biedt: pasklare oplossingen voor moeilijke problemen. Hiermee is niet gezegd dat iedereen die radicaliseert uiteindelijk extremist wordt. Mensen kunnen tot inkeer komen of simpelweg het gewenste radicale leven niet volhouden want aan een radicale levenswijze zijn strenge leefregels verbonden.

Omdat radicalisering samenhangt met de identiteitsontwikkeling, vormt het in eerste instantie een gevaar voor de positie en ontwikkeling van het radicaliserende individu. De kans bestaat dat deze jongere losraakt van zijn of haar familie, vrienden, school en steeds verder af komt te staan van de samenleving. Deze vervreemding kan de toekomst- en ontplooiingskansen beperken. Het besluit om een dergelijke pad te volgen kan een eigen keuze zijn, maar dit hoeft niet. Jongeren die zoekende zijn, kunnen worden beïnvloed door radiale ‘geluiden’ of ideeën van anderen of door materiaal op internet. De moskee en de gemeenschap kunnen een belangrijk rol spelen bij het tegengaan van radicalisering.

Hoe kan je als ouder radicalisering herkennen?

Ook ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Het herkennen van radicalisering is lastig want het fenomeen verschilt per persoon. Maar wat opvalt, is dat jongeren snel radicaliseren en binnen 3 tot 6 maanden vertrekken naar oorlogsgebieden. Radicalisering is een complex en dynamisch proces waarbij de volgende zaken meespelen:

- persoonlijk problemen,
- beïnvloeding door derden,
- verkeerde interpretatie voor de islam (takfir bi al kabair),
- sociale aspecten,
- economische redenen,
- uitsluiting van arbeidsmarkt, studie en werk,
- relatie en communicatie met ouders,
- rol van de (social) media en gebeurtenissen die wereldwijd plaats vinden (Libië, Irak, Syrië et cetera).

De wereld is veranderd, Nederland is ook veranderd. Een kind heeft nu een blik op de hele wereld en kan buiten de toezicht van de ouders via internet alles beleven.

Wat kan je als ouder doen?

Ouders kunnen signaleren, maar durven soms niet in te grijpen. Het is in ieder geval belangrijk om in contact te blijven met je kinderen. Onze kinderen hebben onze aandacht nodig. Investeer in de dialoog met je kind. Praat met hen en besteedt aandacht aan het dagelijkse gebeuren, vrienden en hobby's. Luister actief en doe mee. Wees alert, durf vragen te stellen en let vooral op hun gedrag. Onze kinderen hebben adviezen nodig en discussie om hun identiteit te kunnen vormen. Doe daarnaast mee met het maatschappelijk debat over radicalisering. Een ouder die radicalisering wil voorkomen, is een betrokken ouder die naast zijn of haar kinderen staat, dat is de conclusie van deze workshop.

“Motiveren, niet opgeven. Als je voor een dubbeltje geboren wordt, wordt je nooit een kwartje. Dit is een fout beeld. Door hard werken, studeren kom je er wel.”

Roy Pengel

Je kind weerbaar opvoeden, hoe doe je dat?

Twintig ouders volg de **workshop Hoe voed ik mijn kinderen weerbaar op?** die wordt gegeven door *Jamila Achahchah* van Movisie. Ouders vertellen elkaar wat zij belangrijk vinden bij weerbaarheid en merken dat hun invulling van weerbaarheid goed aansluit bij wat onder weerbaarheid wordt verstaan bij de campagne: *This is me!* die moslimjongeren weerbaarder wil maken bij gevoelens van discriminatie en uitsluiting. Aan het eind van de workshop concluderen zij dat je weerbaarheid niet alleen als ouder en kind vorm geeft, maar dat je dit samen doet met familie, de wijk en school. De workshop begint met vaders en moeders die een associatiekaart kiezen en vertellen over hun invulling van weerbaarheid.

Een foto van een beer wordt gekozen want die staat voor innerlijke kracht en instinct.

Een andere ouder spreekt over het belang van focus hebben en alert zijn zodat je een situatie kunt doorgronden.

Een foto van een kind met een medaille wordt vertaald naar tevreden zijn over je resultaten.

Het leven als een spel zien, dat roept een foto van een voetbalteam op. Je moet weten aan welke kant je staat en wanneer hulp nodig hebt. Soms kun je het samen af.

Een boom gaat over de mogelijkheid om te groeien, weten dat je voeding nodig hebt en dat je wortels hebt.

Een ouder vertelt over het belang van jezelf én je kind kennen. Jezelf durven zijn en je eigen weg gaan en dit kan wel moeilijk zijn.

Uit deze verhalen werden de volgende steekwoorden over weerbaarheid gedestilleerd:

veiligheid	zelfkennis	reflectie	krachtpositief	betrokken zijn
authenticiteit	doorzetten	kritisch vermogen	goede gezondheid	
zelfverdediging		perspectief	wortels hebben	

Vervolgens bedachten ouders welke opvoedgedrag bijdraagt aan het weerbaar maken van je kind. Zij noemden:

- luisteren en doorvragen;
- blijf praten en proberen als je merkt dat je kind je niet snapt;
- wees creatief in het praten met je;
- durf eerlijk te zijn;
- het leven is niet altijd makkelijk;
- durf keuzes te maken;
- opvoeden is een ontwikkeling van ouder en kind;
- je mag fouten maken;
- weerbaarheid begint in de wieg;
- de omgeving, familie, de wijk en school hebben ook een rol.

Tot slot geef Jamilla de volgende definitie van weerbaarheid: *Het vermogen om ondanks tegenslagen in je eigen kracht te blijven en te doen wat je belangrijk vindt.*

Weerbaarheid hangt samen met zelfstandigheid, zelfvertrouwen, autonomie. Verder zijn vier vragen belangrijk bij weerbaarheid:

- Wie ben ik?
- Wat wil ik?
- Wat kan ik?
- Hoe ga ik om met anderen?

Ouders kunnen volgens Jamilla de weerbaarheid van hun kind bevorderen door:

“Lastige situaties te bespreken en je kind zelf oplossingen laten bedenken. Probeer je kind niet voor alles te beschermen want het leven is niet altijd leuk. Steun je kind in wat hij of zij is. Leef het voor of geef het goede voorbeeld.”

Er is veel overlap tussen de visies van ouders en die uit de theorie, maar dat betekent niet dat vaders en moeders het wel weten. Je kind weerbaar opvoeden is heel belangrijk in deze spannende tijden en het is en blijft zoeken voor de ouders. Ze hebben van elkaar veel geleerd en zouden graag vaker met elkaar hierover praten. Zou het mogelijk zijn om in hun wijk vergelijkbare workshops te geven?

Blijven praten over opvoeden samen!
Zohra, deelnemer

Boodschappen van ouders voor hun omgeving

Na de workshops komen de deelnemers weer bij elkaar in de zaal voor de plenaire afsluiting. Driss deelt zijn ervaringen over de conferentie: *“Voor opvoeden bestaat geen recept, je moet het als ouder zelf ontdekken. Dit geeft soms het gevoel dat je de enige vader of moeder bent die zich zorgen maakt, maar dat is veranderd tijdens de conferentie. Ouders herkennen zich in elkaars verhalen: de zorgen, de vragen, het zoeken naar oplossingen. Al pratend en luisterend leren wij van elkaar*

en tijdens de workshops zijn nieuwe dingen bedacht. Ik nodig graag ouders die hebben deelgenomen aan de verschillende workshop om naar voren te komen en hun ervaringen met de zaal te delen.”

Een paar ouders vertellen ouders over hun droombuurt en het belang van positieve berichtgeving over actieve jongeren en ouders in de buurt.

Er wordt voorgesteld dat aangewezen contactpersonen wekelijks contact met de politie hebben en dat zij samen de situaties in de buurt doorspreken, zo willen zij dat de relatie tussen jongeren en politie kan verbeteren. Maak verder gebruik van onze kwaliteiten bij trainingen van politieagenten en bij spanningen in de buurt, is de boodschap van jongeren en ouders die de workshop Relatie jongeren en politie hebben gevolgd.

Tijdens de dialoog over de invloed van vluchtelingenberichtgeving blijkt dat ouders het best lastig hebben om hier positief bij te blijven. Ze willen hun kind goed begeleiden, maar geven ook aan hoe belangrijk het is dat je dan zelf goed geïnformeerd bent en je eigen emoties zoals boosheid en verdriet kunt reguleren.

“Hoe was het op internet?” Dit is een passende vraag die ouders aan hun kind kunnen stellen in het tijdperk waarin social media alom aanwezig is.

Blijf in contact met je kind en stel belangstellende vragen, dat was de conclusie bij de workshop Radicalisering en Vader betrokkenheid. Vaders en moeders die de workshop Hoe voed ik mijn kinderen weerbaar op hebben veel geleerd en dit smaakt naar meer. Graag willen zij met ouders in hun wijk een dergelijke workshop volgen.

“Ouders hebben duidelijke wensen en boodschappen voor de samenleving”, aldus Driss. “We gaan met nieuwe ideeën naar huis, maar hebben ook inspiratie gekregen over wat we verder willen bereiken. De centrale boodschap is: zoek de verbinding. Laten we investeren in een gesprek met de buurman en buurvrouw ongeacht wie je bent en wie ik ben. We zijn de Nederlandse samenleving.”

“Ik wil moeders niet alleen laten staan als zij niet weten hoe zij met hun kinderen kunnen omgaan. We moeten met de vader van de kinderen praten. Bijvoorbeeld. Hij moet met de kinderen omgaan met veel liefde en aandacht geven en luisteren naar wat zij willen en wat zij voelen. Wij moeten de Koran aan hen leren, wat betekent en onze ogen openen.”

Manu Obsiye

Vervolgstappen

Een van de dingen bij die opvalt tijdens de conferentie is de gretigheid waarmee ouders de workshops volgen en hun motivatie om met de diverse onderwerpen aan de slag te gaan in de verschillende wijkacademies. Naar aanleiding van de conferentie is besloten om naast de landelijke promotiegroep en het netwerk voor academici ook een landelijke groep te maken voor de coördinatoren van de diverse wijkacademies. Het doel van deze landelijke groep is om de ontwikkeling en uitwisseling van nieuwe programma's te stimuleren. Yassine Abarkane van de wijkacademie Den Haag Schilderswijk is gevraagd om het programma Jongeren en Politie dat hij heeft ontwikkeld te beschrijven zodat ook andere wijkacademies het kunnen uitvoeren.

Ouders hebben Jamila Achahchah van Movisie benaderd met het verzoek om workshops te geven bij een paar Wijkacademies. Ook hebben ouders aangegeven dat zij zelf vergelijkbare workshops zouden willen geven aan andere ouders in hun wijk. Momenteel wordt gekeken of het mogelijk is om op basis van de kennis en ervaringen met het programma This is me voor jongeren een vergelijkbaar product te ontwikkelen voor ouders van de diverse Wijkacademies.

Tijdens de evaluatie van de conferentie met de landelijke promotiegroep bleek dat de spanningen de afgelopen maanden niet zijn af- maar toenemen. Het thema opvoeden in spannende tijden is zover dat mogelijk is, nog actueler geworden. Vaders en moeders trekken zich steeds meer terug binnen hun eigen groep en zoeken naar veiligheid en vertrouwdheid. De boodschap die veel deelnemers tijdens de conferentie uitdragen: zoek contact en blijf met elkaar in gesprek lijkt steeds minder makkelijk uit te voeren. De persoonlijke verhalen waarin ruimte is voor nuances raken

ondergesneeuwd onder berichtgeving waarin mensen steeds scherper tegenover elkaar worden geplaatst.

De leden van de landelijke promotiegroep hebben ieder veel expertise en ervaring met ouders met elkaar in gesprek laten gaan over opvoeden. Zij willen kijken hoe ze elkaar kunnen versterken zodat de wens van ouders: wij willen met elkaar in gesprek duidelijker wordt gehoord. Een mogelijkheid is om het onderwerp opvoeden in spannende tijden op de diverse agenda's te zetten tijdens de zesde Week van de Opvoeding die staat gepland van maandag 3 tot en met zondag 9 oktober 2016. Het project Wijkacademies Opvoeden en meer ziet deze week als een mogelijkheid om Opvoeden in spannende tijden tot een gespreksonderwerp te maken. Daarbij willen we graag samenwerken met onze partners.

Opvoeden in spannende tijden is en blijft een belangrijk gespreksonderwerp tussen ouders, jongeren, beleidsmakers, onderzoekers en professionals. In gesprek gaan en samen bedenken wat we willen doen, dat is wat ouders doen in de diverse lokale Wijkacademies Opvoeden. Het is een aanpak die past bij deze tijd waarin ouders serieus worden genomen en zij bepalen wat zij belangrijk vinden. Er zijn Wijkacademies Opvoeden in: Amsterdam Oost, Haarlem Schalkwijk, Den Haag Schilderswijk, Leiden Slaaghwijk, Amsterdam en Holendrecht. En in Leiden, Rotterdam en Utrecht zijn plannen voor het ontwikkelen van nieuwe wijkacademies.

Colofon:

Verslaglegging workshops:

Moezdalifa Makran

Sheela Vyas

Lone von Meyenfeldt

Irish Verwey,

Driss Kamouchi

Margreth Hoek

Samenstellen verslag: Margreth Hoek

Redactie: Saskia Moerbeek

De conferentie Opvoeden in Spannende tijden is georganiseerd door:

